

Statens Planteavlsvforsøg

Meddelelse nr. 1754

85. årgang

1. december 1983

Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

*Havebrugscenret, Institut for Frugt og Bær, 5792 Årslev***Sorter af sødkirsebær**

Jørgen Vittrup Christensen

I meddelelsen gives resultaterne af et sortsforsøg i sødkirsebær. På grundlag af dette og alle tidligere forsøg og iagttagelser på Blangstedgård, omfattende ca. 200 sorter, anbefales et mindre antal sorter til erhvervsmæssig dyrkning som henholdsvis hovedsorter og bisorter.

Indledning

Som et led i en nordisk forsøgsserie med sødkirsebær plantedes i 1973/74 et sortsforsøg på Blangstedgård. I forsøget indgik sorter, der havde vist gode egenskaber i Danmark eller i et andet nordisk land.

Træerne, der var podet på grundstammen *Prunus avium* 'F 12/1', blev leveret som ret små et-årige planter fra Norges Landbrukshøgskole, Ås i Norge. De blev plantet på 6×4 m på en jord, der tidligere havde været beplantet med kirsebær. Væksten var de første år, formodentlig på grund heraf, ret svag. Sorterne 'Merton Glory' og 'Sam' indgik som målesorter.

Resultater*Blomstringstid*

Blomstringstidspunktet har betydning for valg af egnede bestøvningssorter. I tabel 1 er vist den gennemsnitlige dato for begyndende blomstring. Blomstringen var så stærkt sammenfaldende, at blomstringstidspunktet alene næppe er nogen hindring for en gensidig befrugtning.

Modningstid

Frugtens optimale høsttid er efter bedste skøn bestemt på grundlag af deres farveudvikling. Der er i reglen høstet 2-3 gange med få dages mellemrum. I tabel 1 er vist den gennemsnitlige høstdato.

Målesorterne afviger kun 1–2 dage fra tidligere forsøg.

Frugtstørrelse

Frugterne varierede en del i størrelse fra år til år. De fleste sorter gav de mindste frugter i 1981, der var et år med stort udbytte. Gennemsnit af 5-års resultater er vist i tabel 1. Målesorten 'Sam' var noget mindre end i tidligere forsøg, mens 'Merton Glory' stort set var uændret.

Tabel 1. Dato for blomstring og høst, frugtstørrelse og revneindeks, gennemsnit 5 år.

Sort	Begyndende blomstring	Høstdato	g/frugt	Revneindeks (100 = maximum revnetilbøjelighed)
Rødgule sorter				
9 Merton Glory	11/5	12/7	7,5	58
147 Vega	9/5	15/7	7,8	72
40 Bada	12/5	18/7	5,7	26
44 Corum	11/5	21/7	6,3	54
75 Rainier	11/5	27/7	7,3	75
Mørkerøde sorter				
112 Spitze Braune	12/5	9/7	5,9	51
62 Larian	11/5	20/7	7,7	62
81 Knuthenborg	11/5	22/7	6,9	39
156 Balsgård 20406	12/5	24/7	5,8	44
28 Sam	12/5	26/7	6,7	46
84 Ulster	11/5	26/7	6,4	57
54 Hoskins	12/5	31/7	5,8	45
71 Oksehjerte	13/5	31/7	7,2	75
59 Lambert	13/5	3/8	6,9	90
86 Vic	12/5	5/8	6,2	66

Frugtens revnetilbøjelighed

Frugtens tilbøjelighed til revnedannelse er vist ved et revneindeks fra 1–100, hvor 100 er maksimum revnetilbøjelighed, tabel 1.

Udbytte

Da træernes vækst var dårlig de første år, var der intet udbytte af betydning før 1979. På grund af vedholdende regn var det ikke muligt at høste sorterne 'Lambert' og 'Oksehjerte' i 1980, da

frugterne revnede og blev stærkt angrebet af gråskimmel. I 1981 svigtede sætningen totalt i 'Merton Glory'. I den hårde decemberfrost i 1981, blev knopperne hos nogle sorter beskadiget, således at høsten 1982 blev ringe. Navnlig 'Knuthenborg' blev beskadiget og skaden syntes ikke at være forvundet i 1983. Udbyttetallene (tabel 2) omfatter også revnede frugter.

Tabel 2. Udbytte, kg pr. træ pr. år (plantet 1973).

Sorter	1979	1980	1981	1982	1983	Gns.
Rødgule sorter						
9 Merton Glory	3,8	27	0	13	46	18
147 Vega	9,0	29	8,2	10	19	15
40 Bada	4,5	16	2,3	18	26	13
44 Corum	8,2	31	6,4	12	43	20
75 Rainier	27,1	49	26,6	35	33	34
Mørkerøde sorter						
62 Larian	11,4	44	10	9	27	20
81 Knuthenborg	3,5	16	18	4	12	16
156 Balsgård 20406	14,4	41	10	40	49	31
28 Sam	9,8	34	5	34	42	23
84 Ulster	18,3	31	8	32	51	28
54 Hoskins	2,2	17	3	4	15	8
71 Oksehjerte	3,0	0	5	23	37	14
59 Lambert	9,5	0	6	29	42	17
86 Vic	23,2	46	7	33	32	28

Sortsvurdering

På grundlag af dette og alle tidligere forsøg på Blangstedgård, omfattende ca. 200 sorter, anbefales efter bedste skøn et mindre antal sorter til erhvervsmæssig dyrkning, tabel 3. Ved udvælgelse er lagt vægt på en god frugtstørrelse, så vidt muligt kombineret med ringe revnetilbøjelighed, og god frugtbarhed. Usikkerheden ved udvælgelsen knytter sig for flere af sorterne navnlig til begrænsede erfaringer uden for forsøgene.

Sorterne er opdelt i hovedsorter og bisorter. Hovedsorterne anses for egnede til dyrkning i større mængde, medens bisorterne har en eller flere svagheder, der berettiger en mere forsigtig plantning, selv om de under gunstige forhold kan være særdeles lønsomme.

Sortsbeskrivelse

Hovedsorter

'Annabella'

Frugterne er ret store, faste og af fin kvalitet og har en meget lang stilk. Den foreslås som hovedsort i stedet for 'Knuthenborg', der ofte har svigtet i bæringen.

'Sam'

Frugterne er store, faste og af allerfineste kvalitet. Den anses fortsat at have stor dyrkningsværdi, selv om frugtbarheden kun er middel. Den har god transportfasthed og revner mindre end de fleste sorter.

'Ulster'

De faste, ret store frugter modner sidst i juli måned. Den gode frugtkvalitet og de frugtbare træer motiverer, at den anbefales som hovedsort.

'Starking Hardy Giant'

Sorten har allerede i de ældste forsøg været meget

frugtbar og frugterne af meget høj handelsværdi. Den har ikke tidligere været anbefalet som hovedsort, da det ikke var muligt at fremskaffe sundt formeringsmateriale.

'Merton Marvel'

Udmærker sig ved fine, store frugter, der modner sent i sæsonen. Den revner mindre end de fleste andre sorter, og træerne er ret frugtbare.

'Vic'

Den senest modnende af de sorter, der anbefales som hovedsorter. Frugterne er af fin kvalitet, og træerne er ret frugtbare.

Bisorter

'Early Rivers'

Det har ikke været muligt at finde en bedre helt tidlig sort end denne gamle sort. Frugterne er ret

Tabel 3. Anbefalede sorter.

	Gennemsnitlig høstdato	Frugtstørrelse g pr. frugt	Revnetil- bøjelighed	Bestøversorter nr.
Hovedsorter				
<i>Mørkerøde sorter</i>				
1 Annabella	22/7	6,7	middel	5, 11, 13, 14, 16
2 Sam	24/7	7,6	lille	5, 11, 12, 13, 14, 15
3 Ulster	26/7	6,7	lille	5, 7, 11, 13, 14, 16, 17
4 Starking Hardy Giant	29/7	7,7	middel	11, 14
5 Merton Marvel	2/8	6,5	lille	3, 6, 7, 11, 12, 14, 15, 17
6 Vic	4/8	6,7	middel	5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 16, 17
Bisorter				
<i>Mørkerøde sorter</i>				
7 Early Rivers	5/7	5,1	lille	3, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 16, 17
8 Guillaume	13/7	7,5	middel	11, 14
9 Larian	17/7	7,7	middel	11, 14
10 Knuthenborg	22/7	7,6	lille	11, 14
11 Stella	26/7	8,4	stor	alle
12 Van	27/7	7,7	stor	2, 3, 5, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17
13 Schneiders Späte	30/7	9,2	stor	3, 6, 7, 11, 12, 14, 15, 17
<i>Rødgule sorter</i>				
14 Merton Glory	11/7	8,3	middel	alle
15 Corum	17/7	6,9	lille	2, 11, 12, 13, 14, 17
16 Büttners	28/7	6,5	middel	3, 6, 7, 11, 12, 14, 15, 17
17 Merton Late	5/8	4,7	meget lille	3, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 16

små og ret bløde, men har en lav tilbøjelighed til at revne.

'Guillaume'

En hos os hidtil upågtet fransk sort. Den har på Blangstedgård været meget frugtbar og storfrugtet for dens sæson midt i juli.

'Larian'

Endnu en storfrugtet sort, der modner midt i juli, hvor der er relativt få gode sorter. Frugterne er faste og af fin kvalitet.

'Knuthenborg'

Den har tidligere været anbefalet som hovedsort på grund af de fine, store frugter med meget ringe revnetilbøjelighed. Men erfaringerne har vist, at den ofte giver for lidt, formodentlig på grund af frostfølsomhed.

'Stella'

Den første og foreløbig eneste selvbefrugtende sort i dyrkning. Træerne er frugtbare, frugterne meget store og fine. Dens svaghed er en stor tilbøjelighed til revnedannelse. Indtil større erfaring er opnået, må den betragtes som en bisort.

'Van'

Har i mange år været en af de mest plantede sorter her i landet på grund af de store, faste, kødfulde frugter. Den er rykket ned som en bisort, da andre sorter i dens sæson revner mindre. Desuden synes sorten at være mere modtagelig for bakteriekræft end andre sorter.

'Schneiders Späte'

Denne sort er taget med på listen, da frugterne er meget store, af fin kvalitet og modner sent i sæsonen. Men dens svaghed er en stor tilbøjelighed til revnedannelse og meget kraftigtvoksende træer.

'Merton Glory'

De meget store frugter og ret god frugtbarhed placerede den for en del år siden som en hovedsort. Flere års erfaringer i erhvervsdyrkning har vist, at frugterne er sarte, og at frugtsætningen ofte er for ringe. Bør sikres gode bestøvningsforhold.

'Corum'

I de tilfælde der ønskes en rødgul sort midt i sæsonen er 'Corum' foretrukket, da frugten er stor og har en ret lav revnetilbøjelighed.

'Büttners'

En sen, frugtbar og storfrugtet lys sort med lavere tilbøjelighed til revnedannelse end de fleste andre sorter.

'Merton Late'

Undtagelsesvis er en meget småfrugtet sort taget med på listen. Det skyldes, at træerne er usædvanlig tidligbærende og frugtbare. Frugterne er små, faste og har meget ringe tilbøjelighed til revnedannelse.

Andre sorter

Flere andre sorter har vist gode egenskaber, men yderligere erfaringer ønskes før en endelig vurdering. Men det må forudses, at der også i de kommende år vil ske ændringer i sortimentet.

Formeringsmateriale

Af sorterne 'Büttners', 'Early Rivers', 'Merton Glory', 'Schneiders Späte', 'Starking Hardy Giant' og 'Van' kan pødekviste købes på: Planteopformeringsstationen, 6640 Lunderskov, tlf. (05) 58 60 26. Af de fleste andre sorter kan pødekviste af særligt udvalgt materiale i begrænset omfang leveres fra: Institut for Frugt og Bær, Kirstinebjergvej 12, 5792 Årslev, tlf. (09) 99 17 66.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1983 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition. ISSN 0105-6514

Trykt i 7.000 eksemplarer.